

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 13 § i lagen om strukturstöd till jordbruket och 11 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om strukturstöd till jordbruket och lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar.

Vid ingången till innevarande programperiod skulle startstöd till unga jordbrukare som beviljas enligt lagen om strukturstöd till jordbruket samt startstöd till unga näringsidkare som beviljas enligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar sökas före etableringen av jordbruket eller näringsverksamheten.

Europeiska unionens lagstiftning har ändrats genom Europaparlamentets och rådets förordning som trädde i kraft vid ingången av 2018 så att ansökan om startstöd ska lämnas in senast 24 månader från etableringen av verksamheten.

Syftet med de föreslagna lagarna är att den nationella lagstiftningen ska motsvara den ändrade unionslagstiftningen i fråga om tidsfristen för ansökan om startstöd till unga jordbrukare och startstöd till unga näringsidkare.

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt och tillämpas från och med den 1 januari 2018.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

I lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) föreskrivs det om investeringsstöd för gårdsbruk samt startstöd till unga jordbrukare. Stödsystemet enligt lagen om strukturstöd till jordbruket utgör i princip ett sätt att förverkliga målsättningarna med programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020 som baserar sig på Europeiska unionens lagstiftning. Lagen om strukturstöd till jordbruket kompletterar Europeiska unionens lagstiftning och villkoren i utvecklingsprogrammet som godkänts av kommissionen. De stöd som beviljas med stöd av lagen ingår i utvecklingsprogrammet. Lagen tillämpas på både stöd som Europeiska unionen delfinansierar och stöd som helt finansieras med nationella medel.

I lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011) föreskrivs det om stöd som beviljas för förbättring och utveckling av renhushållningens och andra naturnäringars struktur och verksamhetsbetingelser. De olika stödformerna enligt lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar är investeringsstöd till näringsidkare, startstöd till unga näringsidkare, stöd för bostadsbyggande till näringsidkare, investeringsstöd till renbeteslag, stöd till renbeteslag för underhåll av stängsel, forskningsfinansiering och särskilda förmåner. Av de stöd som beviljas med stöd av lagen är det endast startstöd till unga näringsidkare som ingår i utvecklingsprogrammet och är ett stöd som Europeiska unionen delfinansierar. De andra stöd som beviljas med stöd av lagen ingår inte i utvecklingsprogrammet och de finansieras med nationella medel.

I lagen om strukturstöd till jordbruket finns det nationella bestämmelser om ansökan om startstöd till unga jordbrukare och i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar finns det nationella bestämmelser om startstöd till unga näringsidkare, nedan *startstöd*. Enligt 13 § 1 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket beviljas startstöd för en ung jordbrukare inte om jordbruket har etablerats innan stödansökan har anhängiggjorts. Enligt 11 § 1 mom. i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar beviljas startstöd till unga näringsidkare inte om näringsverksamheten har etablerats innan stödansökan har anhängiggjorts. Med stöd av bemyndigandena enligt de nämnda lagarna har närmare bestämmelser om när ett jordbruk anses ha blivit etablerat eller en renhushållning anses ha blivit etablerad utfärdats i 13 § i statsrådets förordning om strukturstöd till jordbruket (240/2015) och i 28 § i statsrådets förordning om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (276/2017).

Trots att nationella bestämmelser om startstöd finns i två olika lagar baserar sig bestämmelserna på samma unionslagstiftning. Bestämmelser om startstöd finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005, nedan *landsbygdsförordningen*, och särskilt i artikel 19 i den. Landsbygdsförordningen antogs vid utgången av 2013 som en del av reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken under programperioden 2014–2020. Hösten 2016 lade kommissionen i samband med halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen för den innevarande programperioden fram förslag till lagändringar för att göra stödsystemen mindre komplicerade och mer flexibla. Kommissionen föreslog flera ändringar också i landsbygdsförordningen.

Landsbygdsförordningen ändrades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2393 om ändring av förordningarna (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), (EU) nr 1306/2013 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken, (EU) nr 1307/2013 om regler för direktstöd för jordbrukare inom de stödordningar som ingår i den gemensamma jordbrukspolitiken, (EU) nr 1308/2013 om upprättande av en samlad marknads-

ordning för jordbruksprodukter och (EU) nr 652/2014 om fastställande av bestämmelser för förvaltningen av utgifter för livsmedelskedjan, djurhälsa, djurskydd, växtskydd och växtförökningsmaterial, som trädde i kraft den 1 januari 2018.

Genom förordning (EU) 2017/2393 ändrades artikel 19, som gäller startstöd, i landsbygdsförordningen så att ansökan om startstöd enligt landsbygdsförordningens artikel 19.4 ska lämnas in senast 24 månader efter dagen för etableringen. Enligt den tidigare lagstiftningen beviljas startstöd enligt lagen om strukturstöd till jordbruket eller lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsringar inte om jordbruket eller näringsverksamheten har etablerats innan stödansökan har anhängiggjorts.

Syftet med de föreslagna lagarna är att få den nationella lagstiftningen att motsvara den ändrade unionslagstiftningen i fråga om tidsfristen för ansökan om startstöd. Det föreslås därför att 13 § i lagen om strukturstöd till jordbruket ska ändras så att enligt paragrafens 1 mom. kan startstöd till unga jordbrukare beviljas om stöd har sökts inom 24 månader från det att jordbruket etablerades. Det föreslås också att 11 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringsringar ska ändras så att enligt paragrafens 1 mom. kan startstöd till unga näringsidkare beviljas om stöd har sökts inom 24 månader från det att näringsverksamheten etablerades.

2 Propositionens konsekvenser

Efter de föreslagna ändringarna motsvarar den nationella lagstiftningen Europeiska unionens gällande lagstiftning om tidsfristen för ansökan om startstöd.

Startstöd i form av understöd finansieras med de medel som under moment 30.10.40 i statsbudgeten anvisats för genomförandet av programmet för utveckling av landsbygden. Under den innevarande programperioden står sammanlagt 78 miljoner euro till förfogande för startstöd i form av understöd. Utöver i form av understöd kan startstöd också beviljas som räntestödslån som finansieras helt med de nationella medel som finns under moment 30.10.41 i statsbudgeten eller med medel ur gårdsbrukets utvecklingsfond, samt som befrielse från överlåtelseskatt.

Det mål som ställts upp för den innevarande programperioden är att 2 700 startstöd ska beviljas. Före utgången av 2017 hade det beviljats 739 startstöd till unga jordbrukare och 11 startstöd till unga näringsidkare. Vid utgången av 2017 hade det beviljats startstöd i form av understöd för sammanlagt cirka 23,4 miljoner euro och räntestöd för cirka 12,5 miljoner euro.

Förslaget påverkar inte antalet startstöd som beviljas, men att tidsfristen för ansökan om stöd förlängs kan göra att redovisningen av Europeiska unionens finansieringsandelar blir något långsammare. Möjligheten att lämna in en ansökan också efter det att jordbruket eller näringsverksamheten har etablerats innebär dock att det går smidigare och lättare att etablera jordbruk eller näringsverksamhet, vilket medför att också de finansiella arrangemangen blir flexiblare. I praktiken kommer största delen av startstöden i form av understöd troligen också i fortsättningen att sökas innan jordbruket eller näringsverksamheten har etablerats för att sökanden ska vara säkra på att stöd beviljas innan jordbruket eller näringsverksamheten etableras. Under programperioden 2007–2013 kunde en ansökan om startstöd lämnas in efter det att jordbruket eller näringsverksamheten hade etablerats, men största delen av ansökningarna lämnades in innan jordbruket eller näringsverksamheten hade etablerats.

Förslaget påverkar inte åldersgränsen för den som ansöker om stöd, utan en sökande ska också i fortsättningen vara 40 år eller yngre när ansökan lämnas in. Startstöd kan sökas fortlöpande och beslut fattas per stödperiod inom ramen för de tillgängliga medlen. Om ansökningarnas sammanlagda belopp överstiger beloppet av de tillgängliga medlen ska de ansökningar som

ska finansieras inom ramen för de tillgängliga medlen väljas ut med hjälp av ett urvalsförfarande.

Landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralerna svarar för att stödsystemet verkställs. Förslaget har inga större konsekvenser för datasystemet Hyrrä och förslaget orsakar inte heller en större administrativ börda för de myndigheter som svarar för verkställigheten. Avsikten är att stödsystemet ska genomföras inom utgiftsramen för förvaltningsområdet samt med de personalresurser som anvisats för effektivitets- och resultatprogrammet eller motsvarande framtida program.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Yttrande om propositionen har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, Landsbygdsverket, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf, ProAgria Keskusten Liitto ry, sametinget, Renbeteslagsföreningen rf samt skoltarnas byastämma/skoltråden.

Yttranden lämnades av finansministeriet, Landsbygdsverket, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf och Renbeteslagsföreningen rf. Finansministeriet meddelade att det inte fanns något att anmärka angående propositionen. Remissinstanserna ansåg att förslaget gör ansökan om startstöd smidigare till sökandens fördel. Största delen av remissinstanserna ansåg att förslaget var bra eller hade inget att anmärka på det. Landsbygdsverket och närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland fäste avseende vid att det i vissa specialfall kan vara svårt att definiera etableringstidpunkten för jordbruket. Landsbygdsverket, närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland och Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt konstaterade att det är viktigt att det informeras om ändringen tillräckligt väl. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt påminde om att avträdelsestöd också i fortsättningen alltid ska sökas före produktionsverksamheten slutligen upphör.

4 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna ska träda i kraft så snart som möjligt så att den ändring av Europeiska unionens lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2018 och som innebär att tidsfristen för ansökan om startstöd förlängs kan genomföras också i den nationella lagstiftningen så snart som möjligt. Lagarna ska enligt förslaget tillämpas från och med den 1 januari 2018 så att de jordbrukare eller näringsidkare som har etablerat jordbruk eller näringsverksamhet under 2018 före lagens ikraftträdande omfattas av ändringen på lika grunder också enligt den nationella lagstiftningen. Lagförslagen gör ansökan om startstöd mer flexibel i och med att den tidsfrist som fastställts för inlämnande av ansökan förlängs, och lagförslagen ligger således i sökandenas intresse.

5 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De föreslagna lagarna grundar sig på en ändring av Europeiska unionens lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 2018. Det föreslås att lagförslagen ska tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2018. Lagstiftningen i Finland innehåller inget egentligt förbud mot retroaktiv lagstiftning, med undantag av förbudet mot retroaktiv kriminalisering. Den retroaktiva tillämpningen av de föreslagna ändringarna för att förlänga tidsfristen för ansökan om startstöd ligger i sökandenas intresse. Det är fråga om en möjlighet för dem som ansöker om stöd att själva välja om de lämnar in en ansökan om startstöd innan jordbruket eller näringsverk-

samheten har etablerats eller efter det inom en tidsfrist på högst 24 månader. Den som ansöker om stöd är inte tvungen att agera i enlighet med den föreslagna lagändringen som ska tillämpas retroaktivt, utan sökanden har också möjlighet att agera i enlighet med den lagstiftning som gällde före lagens ikraftträdande. Till denna del anses förslaget om tillämpning av lagarna från och med ingången av 2018 inte vara problematisk.

I de paragrafer som det föreslås att ska ändras ingår inga nya bemyndiganden att utfärda förordning som borde bedömas i ljuset av 80 § i grundlagen. Bemyndigandet enligt 13 § 4 mom. i lagen om strukturstöd till jordbruket att genom förordning av statsrådet närmare föreskriva om situationer där en åtgärd anses vara inledd samt om byggnadsplanens innehåll motsvarar det gällande bemyndigandet och ingår i lagförslaget, eftersom hela 13 § ska ändras genom lagen i enlighet med den praxis som iakttas vid lagberedningen. Också bemyndigandet enligt 11 § 3 mom. i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om när en åtgärd ska anses vara inledd motsvarar det gällande bemyndigandet och hela 11 § ska på motsvarande sätt ändras genom lagen.

Utifrån detta anser man att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om strukturstöd till jordbruket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1187/2014, som följer:

13 §

Förutsättningar som gäller åtgärder som stöds

Investeringsstöd för gårdsbruk beviljas inte för åtgärder som redan inletts. Startstöd till unga jordbrukare kan beviljas om stöd har sökts inom 24 månader från det att jordbruket etablerades.

Om en åtgärd som stöds förutsätter att myndighetstillstånd utverkas måste ett sådant tillstånd uppvisas innan stöd beviljas.

Om en åtgärd som stöds innefattar en bygginvestering ska sökanden dessutom lägga fram en byggnadsplan av vilken det framgår hur funktionell, lämplig och miljöanpassad investeringen är.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om situationer där en åtgärd anses vara inledd samt om byggnadsplanens innehåll. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan det föreskrivas om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade omständigheter som gäller en bygginvestering.

Denna lag träder i kraft den 2018. Den tillämpas dock från och med den 1 januari 2018.

2.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011) 11 §, sådan den lyder i lag 1676/2015, som följer:

11 §

Inledande av en åtgärd som stöds

Investeringsstöd till näringsidkare, stöd för bostadsbyggande till näringsidkare, investeringsstöd till renbeteslag och forskningsfinansiering beviljas inte för åtgärder som näringsidkaren, renbeteslaget eller den som ansöker om forskningsfinansiering redan har inlett. Stöd till renbeteslag för underhåll av renstängsel beviljas inte om underhållet har inletts innan stödansökan har anhängiggjorts. Startstöd till unga näringsidkare kan beviljas om stöd har sökts inom 24 månader från det att näringsverksamheten etablerades.

Trots 1 mom. kan renbeteslag beviljas stöd för en sådan investering som det har varit nödvändigt att inleda för att förhindra skada för någon annan än en renhushållningsidkare eller för att ersätta ett stängsel som har förstörts eller gått sönder av någon orsak som inte beror på renbeteslaget.

Närmare bestämmelser om när en åtgärd ska anses vara inledd utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser också om när det har varit nödvändigt att inleda en åtgärd av de orsaker som avses i 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 2018. Den tillämpas dock från och med den 1 januari 2018.

Helsingfors den 28 mars 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

1.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om strukturstöd till jordbruket

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd till jordbruket (1476/2007) 13 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 1187/2014, som följer:

Gällande lydelse

13 §

Förutsättningar som gäller åtgärder som stöds

Investeringsstöd för gårdsbruk beviljas inte för åtgärder som redan inletts. Startstöd för en ung jordbrukare beviljas inte om jordbruket har etablerats innan stödansökan har anhängiggjorts.

Om en åtgärd som stöds förutsätter att myndighetstillstånd utverkas måste ett sådant tillstånd uppvisas innan stöd beviljas.

Om en åtgärd som stöds innefattar en bygginvestering ska sökanden dessutom lägga fram en byggnadsplan varav det framgår hur funktionell, lämplig och miljöanpassad investeringen är.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om situationer där en åtgärd anses vara inledd samt om byggnadsplanens innehåll. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan föreskrivas om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade omständigheter som gäller en bygginvestering.

Föreslagen lydelse

13§

Förutsättningar som gäller åtgärder som stöds

Investeringsstöd för gårdsbruk beviljas inte för åtgärder som redan inletts. *Startstöd till unga jordbrukare kan beviljas om stöd har sökts inom 24 månader från det att jordbruket etablerades.*

Om en åtgärd som stöds förutsätter att myndighetstillstånd utverkas måste ett sådant tillstånd uppvisas innan stöd beviljas.

Om en åtgärd som stöds innefattar en bygginvestering ska sökanden dessutom lägga fram en byggnadsplan av vilken det framgår hur funktionell, lämplig och miljöanpassad investeringen är.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs det närmare om situationer där en åtgärd anses vara inledd samt om byggnadsplanens innehåll. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan det föreskrivas om tekniska, ekonomiska och funktionella samt säkerhets- och miljörelaterade omständigheter som gäller en bygginvestering.

Denna lag träder i kraft den 2018. Den tillämpas dock från och med den 1 januari 2018.

2.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om strukturstöd för renhushållning och naturnäringar (986/2011) 11 §, sådan den lyder i lag 1676/2015, som följer:

Gällande lydelse

11 §

Inledande av en åtgärd som stöds

Investeringsstöd till näringsidkare, stöd för bostadsbyggande till näringsidkare, investeringsstöd till renbeteslag och forskningsfinansiering beviljas inte för åtgärder som näringsidkaren, renbeteslaget eller den som ansöker om forskningsfinansiering redan har inlett. Stöd för underhåll av renstängsel beviljas inte om underhållet har inletts innan stödansökan har anhängiggjorts. Startstöd till unga näringsidkare beviljas inte om näringsverksamheten har etablerats innan stödansökan har anhängiggjorts.

Trots 1 mom. kan renbeteslag beviljas stöd för en sådan investering som det har varit nödvändigt att inleda för att förhindra skada för någon annan än en renhushållningsidkare eller för att ersätta ett stängsel som har förstörts eller gått sönder av någon orsak som inte beror på renbeteslaget.

Närmare bestämmelser om när en åtgärd ska anses vara inledd utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser också om när det har varit nödvändigt att inleda en åtgärd av de orsaker som avses i 2 mom.

Föreslagen lydelse

11 §

Inledande av en åtgärd som stöds

Investeringsstöd till näringsidkare, stöd för bostadsbyggande till näringsidkare, investeringsstöd till renbeteslag och forskningsfinansiering beviljas inte för åtgärder som näringsidkaren, renbeteslaget eller den som ansöker om forskningsfinansiering redan har inlett. Stöd till renbeteslag för underhåll av renstängsel beviljas inte om underhållet har inletts innan stödansökan har anhängiggjorts. *Startstöd till unga näringsidkare kan beviljas om stöd har sökts inom 24 månader från det att näringsverksamheten etablerades.*

Trots 1 mom. kan renbeteslag beviljas stöd för en sådan investering som det har varit nödvändigt att inleda för att förhindra skada för någon annan än en renhushållningsidkare eller för att ersätta ett stängsel som har förstörts eller gått sönder av någon orsak som inte beror på renbeteslaget.

Närmare bestämmelser om när en åtgärd ska anses vara inledd utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser också om när det har varit nödvändigt att inleda en åtgärd av de orsaker som avses i 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 2018. Den tillämpas dock från och med den 1 januari 2018.